

необхідність переосмислення процесу морального виховання, пошуку нових підходів до його організації в умовах докорінної реконструкції українського суспільства.

Список використаних джерел

1. Демиденко В. К. Деякі аспекти морального виховання: Практичний матеріал для керівників, вихователів і вчителів / В. К. Демиденко. – К., 2005. – С. 15 – 21.
2. Матвієнко О. В. Моральне виховання молодших школярів у позаурочній та позашкільній діяльності / О. В. Матвієнко. – К., 2000. – С. 14 – 19.
3. Савченко О. Я. Виховний потенціал початкової освіти: посібник для вчителів і методистів початкового навчання / О. Я. Савченко. – 2-ге вид., доповн., переробл. – К.: Богданова А. М., 2009. – 226 с.
4. Фіцула М. М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М. М. Фіцула. – К.: Видавничий центр «Академія», 2000. – 544 с.

УДК 378.115; 37.014.5

ТОВКАНЕЦЬ Г.В.
Мукачівський державний університет, Україна

НОВІ РОЛІ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ХХІ СТОЛІТТІ

Модернізація освіти полягає у підвищенні якості, проектуванні ефективних освітніх систем з урахуванням економічних змін і системи управління, які будуть відповідати запитам життя і потребам розвитку особистості, сучасного суспільства і держави. Освіта може стати тим чинником перетворення суспільства, що сприяє розвитку потенціалу людства, запорукою нової концепції глобальної безпеки [1, с. 83] Стратегія розвитку університетської освіти полягає у зміцненні національних освітніх систем, їх послідовній інтеграції в європейський та світовий освітній простір у формуванні якісного кадрового продукту, який сприятиме примноженню капіталу в різних галузях економіки та забезпечить майбутній всебічний розвиток держави [2].

Різноаспектні підходи до розвитку вищої освіти, зокрема вплив глобалізаційних процесів на розвиток вищої і університетської освіти (Н. Авшенюк, Ф. Дж. Альтбах, П. Друкер, Д. Дудерштатд, Я. Проуха, Н. Ничкало, Ф. Сарагоза, А. Урсул, Х. Хорта, Ф.Шльосек), розвиток університетської освіти в контексті європейського простору вищої освіти (В. Бобрицька, К. Гнезділова, О. Дубасенюк, М. Євтух, І. Каленюк, С. Курбатов, В. Москаленко, В. Огнев'юк, Н. Пазюра, В. Прошкін, А. Сбруєва, М. Степко, Г. Шевченко), трансформація освіти, оскільки в умовах глобалізації, геополітики і науково-технічного прогресу відбувається переорієнтація її цілей і функцій, змінюються не тільки тривалість і форми, але і вимоги до випускників і закладів вищої освіти, з'являються нові освітні структури і відповідні соціальні інститути (Л. Губерський, В. Кремень, В. Лутай, В. Огнев'юк П. Друкер, В. Луговий, Н. Ничкало та інші) засвідчують актуальність проблеми.

Визначаються особливості й нові ролі, які стають характерними для університетської освіти: орієнтованість на студента; доступність (університети повинні стати набагато більш доступними, забезпечуючи освітні можливості всіх

громадян); акцент на навчанні впродовж життя (потреба в нових знаннях і навичках вимагає готовності продовжувати навчання протягом усього життя і створення в суспільстві можливостей надавати такі освітні послуги); інтерактивність, багатоманітність і міждисциплінарність; посилення соціального виміру і зняття перешкод для мобільності [3].

Основними напрямками модернізації вищої освіти є визначення її ролі у суспільстві, що спрямовується на створення цінностей, підготовку професіоналів, фахівців, вчених, підприємців, розвиток комунікативної компетентності, реформування системи управління освітніми структурами тощо. Освітні траєкторії в розвитку сучасної вищої школи полягають у домінуванні розширених програм в університетах, спрямованих на забезпечення знаннями з певних наук, евристики, пошукових методів і принципів, на формування уміння швидкої адаптації до неординарних ситуацій і прискореного надбання необхідних конкретних знань; на розвиток міждисциплінарних програм з інноваційно-активним спрямуванням; інтернаціоналізації навчального процесу і змісту навчання; зміни технологій навчання з орієнтацією на студента при якісно новій ролі інформаційних технологій, на формування неспецифічних навичок при визначенні змісту навчання, на інтеграцію працедавців і випускників в освітній процес.

Документи міжнародних організацій щодо прийняття порядку денного у сфері сталого розвитку на період після 2015 р. акцентують увагу на наступних цілях вищої освіти [4]:

1. Забезпечення до 2030 року для всього населення рівний доступ до недороговартісної та якісної вищої освіти.

2. Створення і удосконалення навчальних закладів, які враховують інтереси осіб з особливими освітніми потребами і гендерні аспекти, забезпечення вільного від насилля і соціальних бар'єрів та ефективного освітнього середовища для всіх.

3. Збільшення до 2020 року у всьому світі кількість стипендій, які надаються студентам із країн, що розвиваються, в розвинутих країнах й інших країнах, що розвиваються, для отримання вищої освіти.

4. Збільшення до 2030 року кількості кваліфікованих викладачів, підготовка яких здійснюється на основі міжнародного співробітництва.

Нова освітня парадигма зумовлює необхідність радикальних змін в системі вищої освіти. Щоб створити умови для нової освіти, необхідно доповнити впровадження технологічних інновацій радикальними змінами особистісного, міжособистісного і системного аспектів освітніх систем: зростання особистісно-орієнтованої освіти й акцент на самоорганізацію освітньої діяльності студента [5], створення командного, групового і мережевого (взаємного) навчання, що дає можливість розвитку колективних й глобальних компетенцій і процесів індивідуального зростання, нових локальних освітніх екосистем, удосконалення критеріїв освітнього рівня.

Список використаних джерел

1. Zaragoza Federico Mayor, Chairman, Foundation for a Culture of Peace, and former Director-General of UNESCO (1987–1999) Educational ecosystems for societal

- transformation // Global Education Futures Report. 132 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://edu2035.org/images/people/GEF_april26-min.pdf
2. Акініна Н. Л. Основні тенденції сучасної університетської освіти США / Н. Л. Акініна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://visnyk.chnpu.edu.ua>
 3. Duderstadt James. *New Roles for the 21st-Century University* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://issues.org/16-2/duderstadt/>
 4. Проект итогового документа самміта Організації Об'єднаних Націй по прийняттю повестки дня в області розвитку на період после 2015 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/ga/search/view>
 5. Carlin Flora. *The Golden Age of Teaching Yourself Anything* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.psychologytoday.com>

УДК 37.015.3

ТОВКАНЕЦЬ Г.В.,
БАНДУРОВИЧ І. Ф.,
ЧУЛЬБА Н.М.

Мукачівський державний університет, Україна

ГОТОВНІСТЬ ДО ШКОЛИ ЯК УМОВА УСПІШНОЇ АДАПТАЦІЇ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Успішна адаптація до шкільного життя залежить від рівня готовності дитини до навчання в школі, сформованості основних передумов навчальної діяльності. Чим краще готовий організм дитини до всіх змін, пов'язаних із початком навчання в школі, подолання труднощів, яких не уникнути, тим легше вона їх подолає, тим спокійнішим буде процес пристосування до школи. Практика показує, що у дітей, не готових до систематичного навчання, набагато складніше проходить адаптація, пристосовування до школи. Тобто, фактично «неготові» діти – це контингент ризику мати найбільші труднощі, ризику невстигання, ризику поглиблення вже наявних відхилень в стані здоров'я або захворювань від надмірних навантажень і перевтоми.

Саме тому такі діти вимагають особливого підходу і особливої уваги вчителя і тому так важливо визначити рівень готовності до школи ще до початку навчання. Готовність дитини визначається її фізичним і психічним розвитком, станом здоров'я, розумовим і особистісним розвитком, тобто велике значення має весь комплекс чинників [1].

Оцінюючи стан готовності дітей при вступі до школи, слід враховувати такі показники:

1. *Спеціальна готовність до навчання.* Рівень здібностей дитини щодо читання, письма й лічби. Здібність або передумови в оволодінні спеціальними знаннями й навиками психологи називають «вступними навичками». Програма й методика навчання, що існують у сучасній школі, розраховані на дитину, яка не отримала спеціальної підготовки, – це навчання читання, письма, лічби.

2. *Психологічна готовність до навчання,* коли дитина впевнена в собі; відчуває задоволення, радість; переважають позитивні емоції; намагається стримувати негативні емоції. вміє керувати своєю поведінкою є Вона передбачає готовність розумову, мотиваційну, емоційно-вольову й соціальну [3, с. 177].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>